

Nr 222.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag under riksstatens femte huvudtitel till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst; given Stockholms slott den 16 april 1926.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 april 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Möller anför:

Såsom framgår av det vid årets statsverksproposition, femte huvudtiteln, fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 7 januari 1926, har Kungl. Maj:t, under punkten 112, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1926—1927 beräkna ett extra förslagsanslag av 5,000,000 kronor.

Anledningen till att anslaget i fråga endast blev föremål för en preliminär uppskattning i budgetförslaget var den, att vissa utredningar inom

Bihang till riksdagens protokoll 1926. 1 saml. 190 häft. (Nr 222.) 606 26

departementet, vilkas resultat kunde i större eller mindre omfattning komma att påverka storleken av förevarande anslag, vid tidpunkten för statsverkspropositionens avlåtande ännu icke förelågo i slutgiltigt skick. De utredningar jag härvid närmast åsyftar avsågo definitiv löneroglering för förste provinsialläkare och provinsialläkare och dylik löneroglering för vissa befattningshavare vid överståthållarämbetet ävensom den ifrågasatta nya lagstiftningen angående den sociala olycksfallsförsäkringen. Men även resultatet av de då pågående utredningarna rörande dels nyorganisation av den frivilliga sjukförsäkringen och dels arbetslöshetsförsäkring samt övriga åtgärder till bekämpande av arbetslöshetens verkningar syntes med hänsyn till med dessa förslags genomförande förbundna personalkostnader böra vinna vederbörligt beaktande vid den definitiva beräkningen av anslaget.

Den 5 februari 1926 har Kungl. Maj:t beslutit avlåta proposition (nr 74) angående definitiv löneroglering för förste provinsialläkare och provinsialläkare och den 25 i samma månad proposition (nr 154) angående definitiv löneroglering för befattningshavare i överståthållarämbetets kansli m. m.

Den 25 februari 1926 har Kungl. Maj:t även förelagt riksdagen proposition (nr 109) med förslag till bland annat ny lag om försäkring för olycksfall i arbete samt lag om riksförsäkringsanstalten. Nämda förslag innefatta bland annat en omorganisation av den obligatoriska försäkringen för olycksfall i arbete. Denna omorganisation går i huvudsak ut på att berörda försäkring från och med 1927 års ingång skall centraliseras hos en för detta ändamål särskilt bildad anstalt, vars personal icke skall vara statsanställd, samt att följaktligen från samma tidpunkt den nuvarande riksförsäkringsanstalten skall upphöra med sin verksamhet.

Vidare har Kungl. Maj:t den 19 mars 1926 beslutit till riksdagen avlåta proposition (nr 214) angående anslag till socialstyrelsen m. m. I denna proposition har Kungl. Maj:t bland annat föreslagit höjning av anslaget till upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet för nästa budgetår med hänsyn till den ökning av styrelsens personal, som tarvas å styrelsens byrå för sjukkasseväsendet m. m. vid ett genomförande av det i proposition den 25 februari 1926 (nr 117) framlagda förslaget om nya grunder för den frivilliga sjukförsäkringen. Någon höjning av samma anslag på grund av erforderlig ytterligare personal hos styrelsen för arbete i sammanhang med genomförande av förslag om arbetslöshetsförsäkring m. m. har å andra sidan icke begärts, alldenstund förslag i dylikt hänseende icke kommer att föreläggas 1926 års riksdag (se proposition nr 212, angående anslag till offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m).

Vid nu angivna förhållanden anhåller jag att få till slutlig prövning upptaga frågan om anslag under femte huvudtiteln för nästa budgetår till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Jag ber därvid inledningsvis få nämna, att ett anslag till ifrågavarande

ändamål i riksstaten för budgetåret 1924—1925 under femte huvudtiteln upptagits till ett belopp av 5,450,000 kronor. I riksstaten för innevarande budgetperiod är anslag till enahanda ändamål under berörda huvudtitel uppfört med 5,500,000 kronor. Vidare har såsom förut antytts i riksstatsförslaget för budgetåret 1926—1927 anslaget till dylikt ändamål under samma huvudtitel preliminärt beräknats till 5,000,000 kronor.

Enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning för budgetåret 1924—1925 har nettobelastningen å anslaget för berörda period uppgått till 5,639,953 kronor. Med hänsyn härtill skulle måhända kunna ifrågasättas att nyss angivna preliminära beräkning av anslagsbehovet för budgetåret 1926—1927 gjorts allt för snäv. Det är emellertid till en början att märka, att från och med den 1 juli 1925 definitiv lönereglering genomförts för landshövdingarna samt tjänstemännen hos länsstyrelserna. På grund härav utgår dyrtidstillägg till dessa befattningshavargrupper numera med de lägre belopp som gälla i avseende å nyreglerade verk, vilket medför en väsentlig besparing i kostnaderna för dyrtidstillägg. Härtill kommer, att ytterligare befattningshavargrupper äro avsedda att från och med nästa budgetår erhålla dyrtidstillägg efter den lägre skalan i samband med nyreglering av vederbörandes avlöningar. Jag tillåter mig i sådant hänseende erinra om att Kungl. Maj:t på min hemställan för 1926 års riksdag framlagt förslag om definitiv lönereglering från och med den 1 juli 1926 för befattningshavare vid statsmedicinska anstalten och vid barnmorskeläroanstalterna, ävensom, på sätt nyss angivits, för befattningshavare i överståthållarämbetets kansli och för förste provinsialläkare och provinsialläkare (statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, punkterna 44 och 91 samt propositionerna nr 154 och 74). Av de sålunda ifrågasatta löneregleringarna skulle den som avser förste provinsialläkare och provinsialläkare för beräkningen av dyrtidstilläggsanslagets storlek hava den största betydelsen. Genomförandet av sistberörda lönereglering skulle nämligen, såvitt nu kan approximativt beräknas, komma att medföra en minskning i utgifterna från anslaget med ett belopp av omkring 335,000 kronor för budgetår.

En ej obetydlig minskning i belastningen av anslaget i fråga skulle även vinnas därest, på sätt föreslaget blivit, vid en omorganisation av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen denna försäkring kommer att omhänderväras av en centralanstalt med icke statsanställd personal. Därvid skulle visserligen, såsom närmare framgår av den förut denna dag avlätna propositionen nr 221, innehavarna av ordinarie tjänster vid den nuvarande riksförsäkringsanstalten efter denna anstalts upphörande med utgången av år 1926 överföras till indragningsstat med bibehållen tjänstgöringsskyldighet och därvid bland annat fortfarande äga rätt till dyrtidstillägg enligt grunderna för nyreglerade verk. Kostnaderna för dyrtidstilläggen till dessa tjänst innehavare torde fortfarande böra bestridas från femte huvudtitelns anslag till dyrtidstillägg. Den icke-ordinarie personalen

skulle däremot efter riks försäkringsanstaltens upphörande icke vidare få uppbära avlöningar från statsverket och dyrtidstillägg å dylika avlöningar skulle följaktligen icke komma att utgå under senare hälften av nästa budgetår. Den härigenom uppkommande minskningen i nu förevarande anslag torde approximativt kunna uppskattas till 85,000 kronor för halvt år räknat.

Jag har nu redogjort för de omständigheter, som kunna vara ägnade att minska utgifterna från dyrtidstilläggsanslaget för nästa budgetår. I höjande riktning lärer å andra sidan nämnda anslag komma att påverkas vid bifall till den ökning av socialstyrelsens icke-ordinarie personal, som skulle betingas av styrelsens befattning med den föreslagna nyorganisationen av den frivilliga sjukförsäkringen. Den härav föranledda belastningen av anslaget torde emellertid komma att uppgå till ett relativt obetydligt belopp.

Med hänsyn till här angivna förhållanden och då man vid uppskattningen av storleken av nu förevarande anslag givetvis endast kan räkna med approximativa siffror anser jag skäl icke föreligga att frångå den i riksstatsförslaget för budgetåret 1926—1927 verkställda preliminära beräkningen av berörda anslag. Anslaget torde alltså i riksstaten för nästa budgetår böra uppföras med 5,000,000 kronor.

På grund av det anförda och under framhållande att ärendet synes jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna, utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tiden gått till ända, föreläggas årets riksdag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att under femte huvudtiteln, avdelningen diverse, till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag av kronor 5,000,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

Åke Karlholm.